

Elengedett séta

Egy nap, kora tavasszal megpillantottam Jagdisht, több évvel azután, mikor egy-két napot és ahhoz néhány órát töltöttünk Széplakon; alig alkonyodott még, csak nehézkesen kezdte tompítani kékségét a levegő, mikor vacsorához ültünk a tornácra, két szemközti lócára, egy kopott asztalnál; hideg ételeket ettünk és gyümölcsöt, majd sajtot; Jagdish nézte, megszóom-e az enyémet; hátradőlt, összefonta a karját, hunyorított ritkán, a szeme meleg volt és borongós; visszapillantottam, és váratlanul újra átéltem, milyen volt, mikor egyszer a tengerparton, gyerekkorom óta első ízben, eszembe jutott a tisza-írók nyüzsgő sokasága, ahogy ott felhőzik alacsonyan a folyó fölött; és olyan erősen éreztem most Jagdisht, aki hindu, és mellette az olasz Chiarát, amitől máshová kellett nézmem; hosszú szárú virágok egyenesedtek a tornác körül, szirmaikkal vállunk magasságában, tökéletesen mozdulatlanul, sárga színük forrongásának tetőpontján; a gyp hűvösnek és vastagnak mutatta magát a kertben, rajta a fák tömzsi árnyai, és a sövénynél bakra fordított csónak fehérlett; Chiara felemelkedett, összeszedte az edényeket, bevitte a házba, majd visszaült, és lesimította a ruháját; ekkor lehetett sejteni a hold keltét; beszélgettünk, az úton túlról egyhangú zene hallatszott, és valaki néha felnevetett; Jagdish kihozta a tollaslabdát és az ütőket, alkalmas helyet választottunk a kertben, hol nem voltak ágak fölöttünk; Jagdish a léckerítésnél állt, bizonyos távolságra egy olajfától, melynek levelei enyhén rezdültek, és félárnyékos derengést hintett maga köré; az én közelemben a ház sarka volt, és a másik oldalon meg zsenge fügefá, melyet téglákkal raktak körül, élükkel a földbe szúrva; egyenletes, estülő szín volt, testetlen, ám alakzatos nyugalom; éreztem tenyeremben az ütő tapadós nyelét, és hallottam a labda gyors perdülését a húrokon, majd megpillantottam tollának hunyorgását, amint billegve halad fölfelé alig másodpercekig, és azután, elég hamar, kialszik, mielőtt az ég szegélyéig ért volna; lestem, mikor indul vissza, és felém hulltában eltűnik a szemem elől; néhányszor sikerült visszaütnöm a labdát, de igyekezetemben ráléptem az egyik téglára, mire az feldőlt, és térdemmel ráestem a fügefá friss hajtására, és letörtem; mielőtt felegyenesedtem volna, a vékony törzsecske mellé fektetem az alighogy kipenderedett leveleket, és gyorsan földet húztam rájuk; Jagdish leengedte a karját, kissé a kert kapuja felé fordult, és szótlanul várt, míg kerestem a fűben a labdát, és csak akkor mozdult ismét, mikor beleütöttem a labdába; a kurta felvillanások közöttünk és a pendülés a húrokon fokozatosan bárhol melodikusabb lett, kellemesen lustán adogattunk, és széles, magas ívben; egy idő után még a játék nyugodt izgalma is feloldódott bennem, helyette valami bármi nélküli gyönyörűséget éreztem mind erősebben, és minden megfelelt: bárhol vagyok, és bármikor bárhol legyek még, afféle állandó, sze-

mélytelen és leélhetetlen anyagszerűségben; belső meleg fűtött, és lélegzetvétellkor gyakran sóhajtottam; már igen világos volt a holdfény, ám még nem teljességében, imígyen az ember azt élhette ebben: nincs egyéb, mint ez: él; attól tartottam, Jagdish abbahagyja a játékot, mire én hagytam abba, és elindultam a házba, de előbb visszadugtam a téglát, melyet kidöntöttem; Chiara a tornác korlátjának dőlve ült, és aludt; letelepedtem szemközt vele, a zsebemből kivettem a cigarettadobozt, a gyufát, és odatettem kettőnk közé; Jagdish kijött a házból, leült a földre, a cigaretta meg a doboz gyufához; kezében sárgarépa volt, melybe szép lassan beleharapdált, és közben kinézett a kerten át; akkor én azt mondtam: lelkes és szomorú vagyok, ő pedig, továbbra is másfelé tekintve, elismételte ezeket a szavakat, jól hangsúlyozva, mintha már csak a kiejtésén kellene igazítanom némileg, mire én újra, de valamelyest másképpen: lelkesedés és szomorúság; Jagdish harapott még a répából, és eldobta; szótlánul üldögéltünk, és megneszeltem a szomszéd kert lucfenyőinek halk zúgását, és kisvártatva Chiara mozdulatát, ahogy álmában reszketegen és ügyetlenül az oldalára dől; Jagdish meg én magunk elé bámultunk, és hovatovább látvány se maradt belőlünk, oly nagyon hangulat voltunk; és talán erről jutott eszembe: mostanában gyakran fekszem az ágyam mellé, és addig fülelek, míg nem elalszom mellette; nem értem, miért teszek így, próbáltam kideríteni megint, mikor gyufa sercent, és Jagdish parázsló cigarettát nyújtott felém, és mihelyt ujjaim közé fogtam, azt mondta, akárha példamondatnak szánná: ami szép, esemény, történik szakadatlan a kilátástalanságig, majd hozzátette: ismétellem meg ezt, én azonban nem tettem, mert fogalmazni kezdtem, és eközben valamilyen közvetlen, belső tapasztalásból azt éreztem: gátol a túlzott érzékelés, és megváltania kellene magát magamban, és szeretném, ha engedne, testtartásomon se változtatva; – és Jagdish hozott vissza; nagyon gyorsan, ám nagyon szerényen vezetett. – És kora tavaszon, mikor sétáltam a hihetetlenül tűnődő tó partján, a köves-füves úton, és néztem a domboldalakat, rajtuk a szőlősorokat, ahogy mutatják a lejtést, és a zöldjüket, fölül, megbolyhosodott a ferdén eső fényel, és sormélyületük sötétjét, mintha fő színülésüket, és haladok néhány lépést körülbelül olyanképpen, ha levegőben jár a hold, tiszta, alig felhőként, mely nem képződik, hanem foszlik, ám marad mégis, mozdulatlan fogyatkozásban, és akkor ott áll halomban, kerítés mögött, a rothadozó szilva, azután fölfelé nádfedelek, csaknem szitakötőszárnyak, a pázsiton pedig beteg fügebokrok, és mikor képtelen voltam beszélni magamnak minderről, megpillantottam Jagdisht, úgy, aki a legfinomabb lehetlenségben böködí bicskájával sarujának szíját, mely összecsomósodott, és törhette a lábfejét; megérintettem a vállát, és szóltam: ó; majd mondta ő is: ó, a murvaporból guggolva és verejtékezve, és hagyta a saruját; előhozakodott az autózással, az akkorival, mely sötétedéskor ért véget, és testtartásomon mit sem változtatva hallgattam közben, és megjegyezhetné volna, ekként tetszem neki, én pedig most körbementem a tájon: hát így; ez, kérdezte; igen, válaszoltam, majd átöleltem, és ebben a mozdulatban folytattam: hát így, ám én úgy szeretném látni, és úgy kellene, ha fogalmaim nélkül lenne igazán; Jagdish viszonozta ölelésem; Chiara talán nem él, szóltam, én nem tudhatom, de abból, ami volt, nem kérdez, ahogyan, látod, egyik szőlősor se firtatja, miért szőlősor, miként a te sétádat se faggatja semmi, miért séta, és miért a legfinomabbik – Jagdish.

Fakarika

Azért nem hallatott magáról legutóbbi találkozásunk óta, írja Jagdish, mert nem talált semmi *említésre méltó eseményt vagy következményt. Jóformán még a saját históriáját se leli* magában, és sejtelve sincs, hol bujkálhat. És bár ő nem gondolkodó, mégis körömszakadtáig töprenkedett eme élethelyzet forrásvidékére vonatkozóan – fogatlanul, holott ezt kéne megírnia igazában, ha nincs más. Ám ő nem auktor, írja Jagdish, aki meg tudná fogalmazni azt, miről fogalma sincs, hisz' képzeltgősnek se mondható, és magabízó is ebben. Ám váltig visszakanyarodik ahhoz, amit nem tud, nevezetesen: ennek a levélnek a fogalmazásához naponta nekilát, de mit ír, mikor nem ír, és ez immár merő tréfa. A fürkészés a móka, írja Jagdish, a hol keressem, amire sose lelek rá, és megeshet, éppen ezért ernyedetlen az ember. És kivallja, jószérével nincs semmi kedve betűvetésre adni a fejét, sőt, fölöttébb szeretne találkozni, sétálva napozgatni, majd vacsorázni, borozgatni és tollaslabdázni velem a kertben, ami nem úgy bohókás, ahogyan fellelné, amire sose fog rátalálni, és ennél fogva mindenkor tevékeny az ember, talán. Hát imigyen, és bár kötelező lenne összevetnie magát a valóságával, képtelen volt erre egész eddigi életében, holott ő nem holmi árnyalak a fölösek köréből. Ámde most mindinkább iparkodik folytatni a levelét, ide másolni Chiara üdvözetét Monzából: *Un caro saluto e arrivederci in Italia*. Persze, bizonygatja Jagdish, ettől még nem válik tinta fogyasztóvá, aki másolni tudna, meg különben is: az idő rejtekeit és bensőnk menedékét képtelenség imitálni, és miatt közli ezt velem, elpirult nagyképűségétől, és ezúttal csitultan pauzál. Chiara tesz-vesz valahol a házban, neki meg rögvest történet szeretne járni az eszébe, írja Jagdish, illetőleg fordítva: történetben lelné az örömet. Ez azonban meddő szenvedés, *affettazione*, valamiféle *scrivere con affettazione*, az észjárásáé, még a lélegzeté is, és meddig juthatna eszerint ezzel? Csupáncsak eddig: *mintha* írna, ám ő nem óhajt írni, semmi módon, de nem kerülhetné ki, ha így folytatná. Evégből nyúl egy eleven tényhez, mely nem mintázható, hisz' ami él, ábrázolhatatlan, amíg él, és benne, Jagdishban is tovább lakozik, mióta lényébe plántálódott egyes szám első személyből; íme: Halkan susorogtak a park fái, akárha lassan készülődnék az eső. Eszembe jutott ez a mondat, bekaptam egy pirulát, és bár nem fáj a fejem, kerestem a házi gyógyszerárban valamilyen erősebb tablettát. Markomban tartva mentem teát főzni a konyhába. Amíg vártam, hadd forrjon fel a víz, rágyújtottam, és bámultam a gázrózsa lángját, ahogy körbefogja a kanna alját. Ezen a napon se mozdultam ki a lakásból. Ráérősen borotválkoztam és mosakodtam. Az öltözködéssel is sokáig bíbelődtem, egész délelőttbe telt, mire felvettem a pulóvert, behúztam a cipzárt, megkötöttem a cipőfűzőt. Magamban voltam. Járkálni kezdtem végig a két szobán,

ám kihalt maradt az ödöngésem, és sehol se találtam magam. Lépkedtem föl és alá, előre-hátra, egyik szőnyegről a másikra, és pontosan érzékelté, mekkora közöttük a távolság, mintájuk és színük miben különbözik. Közézet-geometria. Hébe-hóba megálltam az ablak előtt, és végül odahúztam egy karosszékem. Ültem csöndben, és a kovácsoltvas korlátot nézegettem, tekintetemmel követtem arányos elemeit, egymásba hajlítottam és kötöttem fekete indáikat, miként mozdulatlan mozgást. A keskeny üvegtetőn, melyet hasonló, de ívükbe görbülő és körbe csavarodó, kovácsoltvas tart, egyenletes fény szüremkedett, úgyhogy nem volt, ami árnyékolhatott volna. Felkeltem, és megint álltam. Hirtelen azt éreztem, jókora időt hagytam a semmiben, és még mindig fogalmam se volt, mit kezdhetnék magammal. Letelepédtem egy másik karosszékre, a nadrágom zsebében találtam egy *Maomamot*, kibontottam a papírjából, és lassan rágni kezdtem. A papíron sugárzó, vörössárga, kettészelt narancs díszelgett, alatta apró betűk: *Zutaten: Zucker, Glukosesirup, Pflansenfett gehärtet, Gelatine, Säuerungsmittel, Aromastoff: natürlich.* Miután kiböngésztem a szavakat, kicsiny gömbbé nyomkodtam a papírt, és bedobtam a hamutartóba. Erős hangok verődtek most a szomszédból a falnak. Késő délután lehetett. Más lakásokban néha-néha megcsörrentek a telefonok. Akkor nálam is megzörrent, hangosan, de nem vettem fel. Megszámoltam, hányszor csörren, majd felálltam, és ismét jártam-keltem a szobákban. – Hát így, írja Jagdish, ám mégsem egésze így, persze, viszont szeretne már szabadulni, már a hozzáragadt modorosságtól, amelytől émelyítő a személye, és odáig jutnia, hol mindenkor érzem nélkül érezni az érzést, és emiatt nem tudhatni, mi az: érezni valójában, holott ezért élni.

Ám ez újfent nem homológ azzal, amit írna, mert bármi szólaltat meg levélpapírja, nem írásból ered, nem narráció, legföljebb járulékszó, merő aggatás arra, miről fogalma sincs, mire ismételten kihemperedett magából az esze, és nagymérvű szégyenkezésbe huppant, és vele bombasztikus közhelyállapotba, hol fulladozik. Viszont, álmétkodására, ennek az önzsenírozásnak segítségére szándékol egy sugallat, mely alighanem a fenti citátum költészéjének szakasztott mása, ám az ő fátumának élő tárgya is egyszersmind.

Engedjem meg hát szavaim idézését, jószérivel portékaként, melyről az autópályán, útközben a kocsiiban regéltem éjszaka semmiféle relációban: Egyszer, hajdanán, gyerekkoromban, fürdés közben kicsúsztam a kádból, tarkómmal a vécé csészéjére. Nem fáj, csak hánytam, és azután elájultam. Ágyban találtam magam, és mikor feleszméltem, felkeltem, tettem néhány lépést kifelé, és megpillantottam az ajtó keresztfájához támasztott fakarikámat. Fogtam az ütőjével, és kimentem vele az utcába. Kergettem őt járdák hosszan, gyönyörítasan, akkorával, mekkorává nem láthattam, hol a vége. Nem függött tudatom a tudatomtól, az életem meg az életemtől. Kijutott az életem az összes boldog-boldogtalanból, fogalom-fosztottan. És ekkor született valami hozzáérhetetlen, ha nem képtelenség nevének nevezve: kitarult a lét cellája az ő függetlenségére. Ám mire? Bizonyosan a rá várhatóan.

Oly setesuta barátságban idézi mindeniket, mert oly kézenfekvően fáj, fölöttébb, és ki tudhatja, meddig bús, míg képes befejezni jómagát, hol az a limes, valamíg a gondolatok légiója hatol? És mi lenne, ha a valóság adna számot rólunk? Mikor igazán kimondhatná: *én*, nekem pedig: *te*.

És most befejezi sorait, hisz' hová is cipelhetné őket. És válaszbeszédemre se várokozik. Nem óhajtja elmém csüggedetlen meddőségét. A csöndet beszéli tovább a szöveg. ■ ■ ■